

Határozatok Tára

ELEANOR SHARPSTON
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2015. február 5.¹

C-607/13. sz. ügy

**Ministero dell'Economia e delle Finanze
Agenzia delle Dogane
Európai Bizottság
kontra
Cimmino és társai**

(a Corte Suprema di Cassazione [Olaszország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„2362/98/EK rendelet — A banánt behozó új piaci szereplőkre vonatkozó követelmények —
A behozatali engedélyből eredő jogok új piaci szereplők által hagyományos piaci szereplőkre történő
átruházásának tilalma — Joggal való visszaélés — 2988/95/EK, Euratom rendelet — A
4. cikk (3) bekezdése”

1. A Corte Suprema di Cassazione (semmitőszék, Olaszország; a továbbiakban: kérdést előterjesztő bíróság) a banánbehozatalról szóló 2362/98 rendelet² és az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló 2988/95 rendelet³ értelmezése tekintetében kér iránymutatást a banánkereskedelem néhány új piaci szereplőjének⁴ részvételével zajló eljárással összefüggésben. 1999 májusa és 2000 decembere között e kereskedők vámkedvezményes banánt hoztak be harmadik országokból, majd azonnal ismét eladták azt egy másik új piaci szereplőn keresztül egy hagyományos piaci szereplőnek⁵ oly módon, hogy eredetileg ugyanattól a hagyományos piaci szereplőtől vásárolták meg, ugyanazon új piaci szereplőn keresztül a behozatal előtt. Ez az ügyletsorozat olyan banán értékesítését tette lehetővé az említett hagyományos piaci szereplő számára az európai piacon, amelyet korábban eladott a nemzetközi piacon, és amelyet vámkedvezménnyel hoztak be. A kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy a 2362/98 rendelet értelmében ki minősül „új piaci szereplőnek”, és hogy az ilyen ügyletsorozat ellentétes volt-e a behozatali engedélyből eredő jogok új piaci szereplők által hagyományos piaci szereplőkre történő átruházásának az említett rendeletben szereplő tilalmával. Amennyiben az ügyletek tiltottak voltak, a kérdést előterjesztő bíróság arra kíván választ kapni, hogy ez milyen következményekkel jár a 2988/95 rendelet alapján.

1 — Eredeti nyelv: angol.

2 — Az 1999. április 12-i 756/1999/EK bizottsági rendelettel (HL 1999. L 98., 10. o.) és a 2000. július 25-i 1632/2000/EK bizottsági rendelettel (HL 2000. L 187., 27. o.) módosított, a 404/93/EGK tanácsi rendeletnek a Közösségbe irányuló banánbehozatal szabályainak tekintetében történő alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1998. október 28-i 2362/98/EK bizottsági rendelet (HL 1998. L 293., 32. o.). Jelenleg eltérő szabályozás van hatályban; de a tényállás 1999–2000-ben valósult meg, és ezért a módosított 2362/98 rendeletet kell alkalmazni.

3 — Az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló, 1995. december 18-i 2988/95/EK, Euratom tanácsi rendelet (HL 1995. L 312., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 1. kötet, 340. o.).

4 — Lásd: alábbi 18. pont.

5 — Lásd: alábbi 17. pont.

Az uniós jog

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés

2. Az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdése értelmében „[a]z Unió és a tagállamok küzdenek a csalás és az Unió pénzügyi érdekeit sértő minden egyéb jogellenes tevékenység ellen”. Az EUMSZ 325. cikk (2) bekezdése értelmében „[a] tagállamok az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás leküzdésére megteszik ugyanazokat az intézkedéseket, mint amelyeket a saját pénzügyi érdekeiket sértő csalás leküzdésére tesznek”.

A banánpiac közös szervezése

A 404/93 tanácsi rendelet

3. A 404/93 rendelet megalakította a banánpiac közös szervezését,⁶ amely az 1. cikk (2) bekezdésében megjelölt termékeket foglalta magában a Kombinált Nomenklátúra (a továbbiakban: KN)⁷ kódjai alapján.

4. A 404/93 rendelet tizedik preambulumbekendése megállapította, hogy rendelkezéseket kell hozni egy vámkontingens éves megnyitására, és hogy az afrikai, a karibi és a csendes-óceáni államokból (a továbbiakban: AKCS-államok) származó, nem hagyományos banán⁸ importja a Loméi Egyezmény Megállapodásainak megfelelően nulla vám alá esik.

5. A tizenharmadik preambulumbekendés kimondta, hogy a vámkontingens adminisztrációja során különbséget kell tenni „azon piaci szereplők között, akik egyrészt korábban harmadik országból származó, illetve nem hagyományos AKCS-banánt forgalmaztak, másrészt akik korábban a Közösségen belül termelt banánt forgalmaztak, fenntartva egy bizonyos mennyiséget azon piaci szereplők számára, akik nemrégiben kezdték, illetve tervezik kezdeni kereskedelmi tevékenységüket ebben az ágazatban”.

6. A IV. cím a „Harmadik országokkal való [helyesen: folytatott] kereskedelem[mel]” foglalkozott. A 15. cikk (1) bekezdése értelmében az 1. cikk (2) bekezdésében felsorolt termékekre a közös vámtarifa (a továbbiakban: vámtarifa) vámtételeit kell alkalmazni, amennyiben a 404/93 rendelet másként nem rendelkezik. A IV. cím alkalmazásában a „hagyományos behozatal AKCS-államokból” vagy a „hagyományos AKCS-banán” a „mellékletben megnevezett AKCS-államokból származó banán Közösségbe történő behozatalát jelenti, amely évente legfeljebb 857 700 tonna (tisztá tömeg) lehet” (16. cikk, (1) bekezdés); a „nem hagyományos behozatal AKCS-államokból” vagy a „nem hagyományos AKCS-banán” a „[hagyományos AKCS-banán meghatározása] alá nem tartozó, de az AKCS-államokból származó banán behozatalát” jelenti a Közösségbe (16. cikk, (2) bekezdés); és az „AKCS-n kívüli harmadik országokból történő behozatal” vagy „harmadik országbeli banán” „az AKCS-államok közé nem tartozó harmadik országból származó banán behozatalát jelenti a Közösségbe” (16. cikk, (3) bekezdés).

6 — A banánpiac közös szervezéséről szóló, 1993. február 13-i 404/93/EGK tanácsi rendelet (HL 1993. L 47., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 13. kötet, 388. o.) 1. cikkének (1) bekezdése. A releváns időszakban az alkalmazandó változat lényegében az 1998. július 20-i 1637/98/EK tanácsi rendelettel (HL 1998. L 210., 28. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 23. kötet, 304. o.) módosított változat volt. A releváns időszak vége előtt hatályba lépő, az 1999. május 17-i 1257/1999/EK tanácsi rendelettel (HL 1999. L 160., 80. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 25. kötet, 391. o.) végrehajtott módosítás nem érintette a jelen ügyben szóban forgó rendelkezéseket.

7 — Lásd: a módosított, a vám- és a statisztikai nomenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló, 1987. július 23-i 2658/87/EGK tanácsi rendelet (HL 1987. L 256., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 2. kötet, 382. o.).

8 — Lásd: alábbi 6. pont.

7. A 17. cikk értelmében minden, a Közösségbe behozott banán esetén rendelkezni kell (a Közösség egész területén érvényes) behozatali engedéllyel. Főszabály szerint az ilyen engedélyek kiadása esetén biztosítékot kell nyújtani arra, hogy a behozatal a 404/93 rendeletnek megfelelően megtörténjen az engedély érvényességi idején belül.

8. A 18. cikk (1) bekezdése előírta minden évre 2 200 000 tonna (tisza tömeg) vámkontingens megnyitását a harmadik országok és a nem hagyományos AKCS-banán behozatalára. A vámkontingens keretében a valamely harmadik országból behozott banánra 75 euró/tonna kedvezményes vámot kellett fizetni, míg a nem hagyományos AKCS-országok banánbehozatala vámentes volt. A 18. cikk (2) bekezdése kiegészítő vámkontingens megnyitását írta elő az azonos fajtájú banánok esetében. A 18. cikk (3) bekezdésével összhangban nem kellett vámot fizetni a hagyományos AKCS-banán behozatala esetén. A 18. cikk (5) bekezdése megállapította továbbá, hogy az e vámkontingenseken kívül behozott nem hagyományos AKCS-banán után tonnánként a 15. cikkben megadott vámnál 200 euróval alacsonyabb vámot kell fizetni.

9. 1999 májusától 2000 decemberéig (a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapjául szolgáló események megtörténtének időszakában) a banán releváns általános vámtétele több mint tízszer volt magasabb a vámkontingens keretében történő behozatal kedvezőbb tételénél.⁹

A 2362/98 bizottsági rendelet

10. A 404/93 rendeletet a 2362/98 rendelet hajtotta végre. Megállapította a (404/93 rendelet 18. cikkének (1) és (2) bekezdése szerinti) vámkontingensek szerinti banán és a (404/93 rendelet 16. cikke szerinti) hagyományos AKCS-banán behozatalára vonatkozó rendelkezések alkalmazásának szabályait, valamint az e kontingenseken kívül eső mennyiségekre vonatkozó rendelkezések szabályait.¹⁰

11. Az (5) preambulumbekzdés megállapította, hogy a „hagyományos piaci szereplők” és az „új piaci szereplők” meghatározását egységes feltételek alapján kell elvégezni, és nem lehet különbséget tenni azon harmadik ország vagy AKCS-állam szerint, amelyből a behozatalt végzik.

12. A (6) preambulumbekzdés értelmében a vámkontingensek és a hagyományos AKCS-banán egy részét az új piaci szereplőknek kell fenntartani, továbbá a teljes allokációnak elegendőnek kell lennie ahhoz, hogy lehetővé tegye a piaci szereplők számára az importkereskedelemben való részvételt, és serkentse az egészséges versenyt.

13. A (8) preambulumbekzdés szövege a következőképpen szólt:

„A közösségi banánbehozatali rendelkezések alkalmazásának többéves tapasztalata azt mutatja, hogy az új piaci szereplők jogosultsági feltételeit szigorítani kell a fiktív közvetítők regisztrációjának és a mesterséges vagy spekulációs kérelmekre adott allokációk nyújtásának elkerülése érdekében; [...] különösen indokolt a [KN] 7. és 8. árucsoportjába, valamint – bizonyos körülmények között – 9. árucsoportjába tartozó friss termékek behozatalában szerzett minimális tapasztalat előírása; [...] valamint, a piaci szereplők tényleges kapacitásaihoz csak kismértékben kapcsolódó éves allokációkra irányuló kérelmek elkerülése érdekében – amelyek nem vezetnek a megfelelő mennyiségekre vonatkozó behozataliengedély-kérelmek benyújtásához – az éves allokációra irányuló kérelem benyújtását ahhoz az előíráshoz kell kötni, hogy a behozatali engedély biztosítéka helyett biztosítékot kell letenni; [...] ezt a biztosítékot késedelem nélkül, fokozatosan fel kell oldani, amint a

9 — Lásd: a 2658/87/EGK tanácsi rendelet I. mellékletének módosításáról szóló, 1998. október 26-i 2261/98/EK bizottsági rendelet (HL 1998. L 292., 1. o.).

10 — A 2362/98 rendelet 1. cikkének első bekezdése.

piaci szereplők ténylegesen felhasználják éves allokációjukat, [...] a további években az éves allokáció nyújtását ugyanebből a célból az előző éves allokáció felhasználásának minimális mértékéhez kell kötni; [...] végül, meg kell határozni azokat a feltételeket, amelyek mellett az »új piaci szereplők« beléphetnek a »hagyományos piaci szereplők« csoportjába.”

14. A (14) preambulumbekzdés megállapította, hogy „az engedélyenként vagy kivonatonként egy kedvezményezettre korlátozott átruházás lehetővé teszi a különféle regisztrált piaci szereplők közötti kereskedelmi kapcsolatok fejlődését”. Azonban „a színlelt kereskedést, spekulációt vagy a szokásos kereskedés megzavarását nem szabad ösztönözni a »nem hagyományos piaci szereplők« által »hagyományos piaci szereplők« részére történő átruházás engedélyezésével”.

15. A (18) preambulumbekzdés értelmében az illetékes nemzeti hatóságok által elvégzendő ellenőrzések és vizsgálatok szükség esetén a piaci szereplők referenciamennyiségeinek vagy éves allokációinak helyesbítéséhez vezethettek; sem a referenciamennyiségeket, sem az éves allokációkat nem tekinthették szerzett jogoknak, és a piaci szereplők nem hivatkozhattak ezekre jogos elvárásként.

16. A 2. cikk (1) bekezdése felosztotta a vámkontingenseket (és hagyományos AKCS-mennyiségeket): a kontingensek 92%-a a hagyományos piaci szereplők számára volt elérhető, és a fennmaradó 8% az új piaci szereplők számára.

17. A 3. cikk első bekezdése a „hagyományos piaci szereplőt” úgy határozta meg, hogy az „[...] az a gazdasági szereplő [...], aki a Közösségben a referenciamennyiségének meghatározására vonatkozó időszak alatt és az 5. cikk¹¹ szerinti regisztráció idején hozta létre székhelyét, és aki egy adott referencia-időszak alatt a közösségi piacon történő későbbi értékesítés céljából minimális mennyiségű, harmadik országból és/vagy AKCS-országból származó banánt importált ténylegesen saját maga részére”.¹² A 4. cikk (1) bekezdése értelmében az ilyen piaci szereplők a referencia-időszakban általuk ténylegesen behozott banánmennyiség alapján megállapított egységes referenciamennyiséget kapják.

18. A 7. cikk a következőképpen határozta meg az „új piaci szereplőket”:

„a regisztráció idején a Közösségben letelepedett gazdasági szereplő, aki:

- a) importőrként kereskedelmi tevékenységet folytatott a friss gyümölcs és zöldség ágazatában a [KN] 7. és 8. árucsoportjába, valamint 9. árucsoportjába¹³ tartozó termékekre is, amennyiben függetlenül és saját számlájára az említett, 7. és 8. árucsoportba tartozó termékeket is importált a regisztrációkérelmet közvetlenül megelőző három év egyike során, és
- b) e tevékenység révén legalább 400 000 euró bejelentett vámértékű terméket hozott be az a) pontban említett időszak során.”

19. A 8. cikk (1) bekezdése felsorolta az új piaci szereplőként való regisztrációhoz benyújtandó dokumentumokat:

- „a) a tagállam kereskedelmi nyilvántartásába történő bejegyzés igazolása vagy [az illetékes] hatóságok számára elfogadható egyéb regisztráció;

11 — Az 5. cikk meghatározta a regisztrációs eljárást, és felsorolta a kérelemhez tartozó dokumentumokat.

12 — A (4) preambulumbekzdés értelmében „a tényleges behozatalt a banán szabad forgalomba bocsátásához felhasznált iratok alapján kell megállapítani, nevezetesen a behozatali engedélyek és a megfelelő vámkormányok alapján”.

13 — Ezek az árucsoportok tartalmazzák a következőket: „Élelmezési célra alkalmas zöldségfélék, gyökerek és gumók” (7. árucsoport), „Élelmezési célra alkalmas gyümölcs- és diófélék; citrusfélék vagy a dinnyefélék héja” (8. árucsoport), és „Kávé, tea, matétea és fűszerek” (9. árucsoport).

- b) a 7. cikk a) pontjában hivatkozott ágazat termékei behozatalának igazolása a felhasznált behozatali engedélyek bemutatásával, vagy ha az engedély nem volt kötelező, a vonatkozó vámokmányok bemutatásával;
- c) független, szakmailag bejegyzett hiteles könyvelő által kiállított igazolás másolata, amely tanúsítja a 7. cikk b) pontjában előírt érték szerinti behozatalt, vagy a vámhatóság által lepecsételt megfelelő vámáru-nyilatkozatok másolata.”

20. A regisztráció megújításához – a 8. cikk (4) bekezdésével összhangban – „a piaci szereplőknek bizonyítaniuk kell[ett] az illetékes hatóságoknak, hogy a folyó évre számukra allokált mennyiségnek legalább 50%-át ténylegesen behozták saját számlájukra”.

21. A 9. cikk (1) bekezdése értelmében az érintett piaci szereplőknek a regisztrációs (vagy regisztrációmegújítási) kérelmük benyújtásakor kellett kérniük éves kontingensallokációjukat.

22. A 10. cikk értelmében az új piaci szereplők az első regisztrációjukat követő három év kereskedelmi tevékenységet követően válhattak hagyományos piaci szereplőkké, feltéve hogy regisztrálták őket a (hagyományos piaci szereplők regisztrációs eljárását meghatározó) 5. cikknek megfelelően, és teljesítették a 3. cikkben szereplő feltételeket.

23. A 11. cikk (1) bekezdése szerint:¹⁴

„A tagállamok ellenőrzik az e[zen] [»Új piaci szereplők« című] szakaszban előírt rendelkezések betartását.

Kötelesek különösen biztosítani, hogy az érintett piaci szereplők vezetésük, alkalmazottaik és működésük szempontjából független gazdasági egységként, saját számlájukra aktív importőri kereskedelmi tevékenységet folytatnak a Közösségben a 7. cikkben említett ágazatban. Abban az esetben, ha alapos gyanú merül fel, hogy e feltételek nem teljesülnek, a regisztrációra és az éves allokációra vonatkozó kérelmeket csak akkor lehet elfogadni, ha a piaci szereplők az illetékes nemzeti hatóságok által megfelelőnek ítélt bizonyítékot mutatnak fel a jogkövetésről.”

24. A 13. cikk (2) bekezdése előírta:

„Abban az esetben, ha szabálysértő manipulációval vagy hamis dokumentumok benyújtásával próbálnak jogosulatlan regisztrációt vagy éves allokációt megszerezni, az így szerzett regisztrációt vagy allokációt az erre vonatkozó nemzeti joggyakorlat sérelme nélkül törlik.

Továbbá ilyen esetekben a piaci szereplőt eltiltják attól, hogy bármelyik tagállamban új regisztrációs kérelmet nyújtson be a szabálytalanság felfedezésének évét követő két év során.”

25. A 20. cikk (1) bekezdése értelmében „[a]z engedélyben foglalt mennyiség fel nem használt részét ugyanazon (az esettől függően jogosult vagy engedményes) importőr – kérelmére – újra megkapja egy következő, de még az első engedély kiadásának évében lévő negyedévre”, és „[a] biztosíték a fel nem használt mennyiségek időarányos részére áll fenn”.

¹⁴ — Lásd továbbá: a 2362/98 rendelet (10) preambulumbekkezdése.

26. A 21. cikk (1) bekezdése a behozatali engedélyek egyetlen engedményes piaci szereplő részére való átruházása tekintetében a 3719/88 rendelet 9. cikkében megállapított feltételeket írta elő.¹⁵ A 21. cikk (2) bekezdése kimondta, hogy a jogokat át lehet ruházni: az 5. cikk szerint regisztrált hagyományos piaci szereplők között; a hagyományos piaci szereplők által a 8. cikk szerint regisztrált új piaci szereplőkre; valamint az új piaci szereplők között. Nem volt azonban megengedett a jogoknak az új piaci szereplők által hagyományos piaci szereplőkre történő átruházása.

Vám tartozások és behozatali engedélyek

A 2913/92 tanácsi rendelet

27. A 2913/92 rendelet¹⁶ 4. cikke úgy határozza meg a „vám tartozást”, hogy az „valamely személynek a hatályban lévő közösségi rendelkezések alapján az adott árura vonatkozó [...] behozatali vámok (behozatali vám tartozás) összegének megfizetésére való kötelezettsége”. A 201. cikk (1) bekezdésének a) pontja értelmében behozatali vám tartozás keletkezik a „behozatali vám-köteles áru szabad forgalomba bocsátásakor”, és – ahogyan azt a 201. cikk (2) bekezdése meghatározza – ez egybeesik a vámáru-nyilatkozat elfogadásának időpontjával. A 201. cikk (3) bekezdése értelmében főszabály szerint az adós a nyilatkozattevő. Attól függően, hogy pontosan hogyan keletkezett a vám tartozás, más személy is lehet adós.

28. Ha több személy felel ugyanazon vám tartozás megfizetéséért, a 213. cikk kimondja, hogy egyetemlegesen felelősek az ilyen tartozásért.

29. A 217–232. cikk határozza meg a vám tartozás összegének beszedésére vonatkozó szabályokat.

A 3719/88 bizottsági rendelet

30. A 3719/88 rendelet¹⁷ egységes szerkezetbe foglalta a mezőgazdasági termékekre vonatkozó behozatali és kiviteli engedélyek és előzetes rögzítési igazolások rendszerének alkalmazására kialakított szabályokat. Ötödik preambulumbekkezdése „a piaci szervezet megfelelő igazgatásaként” határozta meg a behozatali és kiviteli engedélyek célját. A tizenkettedik preambulumbekkezdés értelmében a behozatali engedélyeket néha nagy mennyiségű behozatalra állították ki, és ebben az esetben „az engedélyek használatának bizonyítása fontos a megfelelő adminisztráció szempontjából, illetve nélkülözhetetlen a mennyiségi rendelkezések kezelése során is”.

31. A 9. cikk (1) bekezdése a következőt írta elő: „[...] Az engedélyekből vagy tanúsítványokból származó jogokat érvényességi idejük alatt az engedélyek vagy tanúsítványok engedélyese átruházhatja. [...] Az [ilyen] átruházás kizárólag azokra a mennyiségekre vonatkozhat, amelyeket még nem írtak jóvá az adott engedélyen, tanúsítványon vagy kivonaton”. A 9. cikk (4) bekezdése értelmében „a kedvezményezettnek tovább nem ruházhatják át jogait, és nem lehetséges a visszátruházás az eredeti engedélyesre”.

15 — Lásd: alábbi 31. pont.

16 — A módosított, a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK tanácsi rendelet (HL 1992. L 302., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 4. kötet, 307. o.; a továbbiakban: Közösségi Vámkódex).

17 — A mezőgazdasági termékekre vonatkozó behozatali és kiviteli engedélyek és előzetes rögzítési igazolások rendszerének alkalmazására kialakított részletes közös szabályok megállapításáról szóló, 1988. november 16-i 3719/88/EGK bizottsági rendelet (HL 1988. L 331., 1. o.). Ezt a rendeletet számos alkalommal módosították, és végül hatályon kívül helyezte a mezőgazdasági termékekre vonatkozó behozatali és kiviteli engedélyek és előzetes rögzítési igazolások rendszerének alkalmazására kialakított részletes közös szabályok megállapításáról szóló, 2000. június 9-i 1291/2000/EK bizottsági rendelet (HL 2000. L 152., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 25. kötet, 145. o.; helyesbítés: magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 34. kötet, 485. o.).

Az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme

32. A 2988/95 rendelet ötödik preambulumbekkezdése kimondja, hogy „a szabálytalan magatartásról, és az ahhoz kapcsolódó közigazgatási intézkedésekről és szankciókról a jelen rendelettel összhangban az ágazati szabályok rendelkeznek”.

33. Az 1. cikk (2) bekezdése úgy határozza meg a „szabálytalanságot”, hogy az „a közösségi jog valamely rendelkezésének egy gazdasági szereplő általi, annak cselekménye vagy mulasztása útján történő megsértése, amelynek eredményeként a Közösségek általános költségvetése vagy a Közösségek által kezelt költségvetések kárt szenvednek vagy szenvednének, akár közvetlenül a Közösségek nevében beszedett saját forrásokból származó bevétel csökkenése vagy kiesése révén, akár indokolatlan kiadási tételek miatt”.

34. A 2. cikk (2) bekezdése értelmében „[s]emmilyen közigazgatási szankció nem alkalmazható, ha a szabálytalanságot megelőzően közösségi jogi rendelkezés nem rendelkezett arról”.

35. A 4. cikk értelmében:

„(1) Főszabályként minden szabálytalanság a jogtalanul megszerzett előny elvonását vonja maga után:

- tartozás tárgyát képező vagy jogtalanul kapott összegek utáni fizetési vagy visszafizetési kötelezettség formájában,
- az előny iránti kérelemhez vagy előleg fizetésekor nyújtott biztosíték teljes vagy részleges elvesztésével.

(2) Az (1) bekezdésben említett intézkedések alkalmazása a megszerzett előny, valamint – megfelelő rendelkezés esetében – az általán alapján meghatározható kamat elvonására korlátozódik.

(3) Azok a cselekmények, amelyekről megállapítható, hogy céljuk az adott ügyben alkalmazandó közösségi jog célkitűzéseivel ellentétes előnyszerzés azáltal, hogy mesterséges módon teremtik meg az előny megszerzéséhez szükséges feltételeket, az előny megszerzésének megghiúsulását vagy annak elvonását eredményezik.

(4) Az e cikkben előírt intézkedések nem minősülnek szankciónak.”

Az olasz jog

36. A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy az olasz jog értelmében az a személy, aki vámárut a megfizetendő vámteher alól elvon, főszabály szerint a szóban forgó vámteher kétszerese és tízszerese közötti pénzbírsággal büntetendő. Aki a behozatali engedélyek új piaci szereplő általi, hagyományos piaci szereplőre történő, tiltott átruházása eredményeként alacsonyabb vámtétel megfizetéséből származó jogellenes előnyhöz jut, csempészet bűncselekményét követi el.

A tényállás, az eljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

37. Az R. Orsero és házastársa, R. Orsero által képviselt társaság, a S. I. M. B. A. SpA (a továbbiakban: S. I. M. B. A.) olasz hagyományos piaci szereplőként banánimportőr és -nagykereskedő volt. Az ilyen típusú importőröknek fenntartott vámkontingens szerinti banán behozatalára vonatkozó engedéllyel rendelkezett.

38. Az M. Misurelli által képviselt társaság, a Rico Italia srl (a továbbiakban: Rico) ugyancsak olasz banánimportőr volt, és új piaci szereplőként a vámkontingens szerinti banán behozatalára vonatkozó engedélyekkel rendelkezett.

39. A friss gyümölcs- és zöldségágazatban működő, regisztrált új piaci szereplőkből álló olasz importőrök külön csoportja ugyancsak félként vesz részt az eljárásban. E csoport az M. Lorenzon, E. Palombini és M. Surian által képviselt cégeket foglalta magában. E cégekre (a Ricótól eltérően) az „olasz új piaci szereplőként” hivatkozom.

40. A tárgyaláson megerősítést nyert, hogy a S. I. M. B. A., a Rico és az olasz új piaci szereplők nem ugyanazon társasághoz tartoztak.

41. A S. I. M. B. A. harmadik országokban vásárolt banánt, és eladta azt a Ricónak, amely a S. I. M. B. A. által megállapított vételáron adta el a banánt az olasz új piaci szereplőknek. Ezt követően ezek az új piaci szereplők az olasz külkereskedelmi minisztérium által kiadott AGRIM engedélyek felhasználásával behozták a banánt, és kedvezményes vámtarifa megfizetésével elvégezték a vámkezelési műveleteket. A S. I. M. B. A. tájékoztatta a Ricót az egyes elvégzendő behozatali és forgalmazási ügyletekről, ezen belül a behozandó banán mennyiségéről, minőségéről és áráról. A Rico garantálta a S. I. M. B. A.-nak, hogy az olasz új piaci szereplők megkapják az AGRIM behozatali engedélyeket. Gondoskodott továbbá a közigazgatási alakiságokról, és megfizette a biztosítási költségeket.

42. A behozatalt követően az új piaci szereplők eladták a banánt a Ricónak, amely az előre meghatározott és kifizetett áron módszeresen eladta azt a S. I. M. B. A.-nak. A Rico által kifizetett ár az AGRIM behozatali engedélyek felhasználásának költségeit fedezte. Ezt követően a S. I. M. B. A. raktárakba szállította a banánt, és később forgalomba hozta azt. A S. I. M. B. A. maga szerződéses viszonyban állt a Del Montéval, amely jutalékot fizetett neki akkor, amikor a S. I. M. B. A. eladta a banánt az európai piacon.

43. 2005. december 21-i ítéletében a Tribunale di Verona (veronai törvényszék) elmarasztaló ítéletet hozott a Rico képviselőjével szemben csalás és intellektuális közokirat-hamisítás miatt. Polgári eljárás keretében meghatározandó összegű kártérítés megfizetésére kötelezte. A Tribunale di Verona mindazonáltal elrendelte, hogy ideiglenesen fizessen meg 300 000 eurót a Ministero dell'Economia e delle Finanze (gazdasági és pénzügy-minisztérium) és az Agenzia delle Dogane (vámhivatal) részére, a Bizottság részére azonban ne, e három részt vevő fél (a továbbiakban: magánfelek) költségeivel együtt, akik annak érdekében avatkoztak be a büntetőeljárásba, hogy kártérítést igényeljenek az elszenvedett kár miatt. A S. I. M. B. A. képviselőit és az új piaci szereplők képviselőit felmentették.

44. A Rico képviselője és a magánfelek a Tribunale di Verona ítéletével szemben fellebbezést nyújtottak be a Corte d'appello di Veneziahoz (velencei fellebbviteli bíróság). Ezen utóbbi 2011. november 24-én a S. I. M. B. A. egyik képviselőjével szemben folytatott eljárást annak halála miatt lezártnak nyilvánította. A Rico képviselőjének terhére rótt bűncselekményeket elévültnek nyilvánította, de fenntartotta annak polgári felelősségét.

45. A magánfelek a Corte d'appello di Venezia ítéletével szemben felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be a kérdést előterjesztő bírósághoz, amely előzetes döntéshozatalra irányuló kérelmében kifejtette, hogy meg kell állapítania azt, hogy a teljes mértékű vámtétel vagy a kedvezményes vámtarifa szerint kellett volna-e behozni a banánt.

46. A kérdést előterjesztő bíróság – az előzetes döntéshozatalra utalás szükségességének kifejtése során – a Corte d'appello di Venezia által megállapított és az előtte benyújtott észrevételekben előadott alábbi tényeket emeli ki: i. az olasz új piaci szereplők nem rendelkeztek a banán tárolásához és szállításához szükséges infrastruktúrával; ii. a banánt kizárólag a csökkentett mértékű vám alkalmazásával történő elvámolás, és a Ricónak előre meghatározott áron való újraértékesítés céljából vásárolták; iii. a S. I. M. B. A. viselte a biztosíték elvesztésének teljes kockázatát, nem pedig az olasz új

piaci szereplők; iv. az olasz új piaci szereplők által megfizetendő behozatali vámot már eleve elszámolták a (Rico és az olasz új piaci szereplők között) előre megállapított árban; v. egyeztették a banán vételi és eladási árát, ezért ezekkel az árakkal nem járt együtt kockázat (vagy annak lehetősége, hogy hasznot húzzanak az áringadozásból); és vi. a Del Monte a S. I. M.BA. részére fizetett jutalékot, nem pedig az olasz új piaci szereplőknek.

47. A kérdést előterjesztő bíróság felfüggesztette az előtte folyamatban lévő eljárást, és a következő kérdésekben kér iránymutatást a Bíróságtól:

- „1. Úgy kell-e értelmezni a 2362/98/EK rendelet 11. cikkét – amely előírja, hogy a tagállamoknak kell megbizonyosodniuk arról, hogy a piaci szereplők vezetésük, alkalmazottaik és működésük szempontjából független gazdasági egységként, saját számlájukra folytatnak aktív importóri kereskedelmi tevékenységet –, hogy a biztosított vámkedvezmények nem illetik meg a hagyományos piaci szereplő nevében végzett behozatali tevékenységeket, amennyiben ezeket a tevékenységeket az ugyanezen rendelet által az »új piaci szereplők« tekintetében előírt követelményeknek csupán formálisan megfelelő jogalanyok végzik?
2. A 2362/98/EK rendelet alapján valamely hagyományos piaci szereplő értékesíthet-e az Unió területén kívülről származó banánt olyan új piaci szereplő részére, aki azzal a céllal állapodott meg a hagyományos piaci szereplővel, hogy az az Unió területére vámkedvezményes banánt hozzon be, és azt ott ugyanannak a hagyományos piaci szereplőnek az egész művelet előtt megállapított áron értékesítse ismét, bármiféle tényleges vállalkozási kockázat viselése és e művelet tekintetében bármiféle eszköz rendelkezésre bocsátása nélkül?
3. A 2. kérdésben említett megállapodás a jogok új piaci szereplők által hagyományos piaci szereplőkre történő átruházása 2362/98/EK rendelet 21. cikkének (2) bekezdésében szereplő tilalmának megsértését képezi-e, aminek következtében az átruházás nem bír joghatással, a 2988/95 rendelet 4. cikkének (3) bekezdése értelmében pedig nem kedvezményes, hanem teljes mértékű vámot kell fizetni?”

48. Írásbeli észrevételeket nyújtott be Lorenzon, R. Orsero, E. Palombini, M. Surian, az olasz kormány és a Bizottság. A 2014. november 12-i tárgyaláson Lorenzon kivételével a felek előterjesztették szóbeli észrevételeiket.

Értékelés

Előzetes megjegyzések

49. Nem vitatott, hogy egyrészt a S. I. M. B. A. és a Rico, másrészt a Rico és az olasz új piaci szereplők között megállapodások léteztek. Az is elfogadott, hogy a banán az e piaci szereplők közötti ügyletláncan keresztül érkezett az európai piacra.

50. Véleményem szerint az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések mindegyike arra irányul, hogy uniós jogi szempontból történt-e bármiféle szabálytalanság ezen ügyletlánc tekintetében, és ha igen, ez milyen következményekkel jár.

51. Az első kérdés lényegében az új piaci szereplő jogállás megtartásának feltételeivel foglalkozik. Az én értelmezésem szerint úgy tűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság feltételezi, hogy az új piaci szereplő „formálisan” megfelelt ezeknek a feltételeknek. Ha azonban az új piaci szereplőnek saját számlájára kellett végeznie a banánbehozatalt, akkor az, hogy az új piaci szereplő valamely hagyományos piaci szereplő nevében hozott be banánt, valóban szolgálhat azon következtetés alapjául, hogy *nem* teljesültek ezek a feltételek. Először azzal foglalkozom, hogy ezt a feltételt alkalmazni kellett-e a

regisztrációt követő banánbehozatalra is. Erre azért van szükség, mert úgy tűnik, hogy a 2362/98 rendelet 7. és 11. cikke a regisztrációt megelőzően és annak időpontjában alkalmazandó feltételeket határozza meg, és elsősorban a banántól eltérő termékek behozatalával foglalkozik. Amennyiben a feltételt alkalmazni kellett a regisztrációt követően, fel kell tárni annak jelentését.

52. A második kérdés arra irányul, hogy a 2362/98 rendelet megtiltotta-e a vámkontingens szerinti kedvezményes vámtarifa alkalmazását akkor, amikor új piaci szereplők harmadik országokban vásároltak banánt valamely másik új piaci szereplőn keresztül egy hagyományos piaci szereplőtől, majd vámkontingens keretében kizárólag azzal a céllal hozták be az Unióba, hogy ugyanazon új piaci szereplőn keresztül ugyanannak a hagyományos piaci szereplőnek újraértékesítsék a banánt, hogy a hagyományos piaci szereplő ezt követően eladhassa azt az európai piacon. A harmadik kérdés a második kérdésben bemutatott módszerre hivatkozik, és arra irányul, hogy sérti-e az a 2362/98 rendelet 21. cikkének (2) bekezdését, amely tiltja a behozatali engedélyekből eredő jogok új piaci szereplők által hagyományos piaci szereplőkre történő átruházását. Véleményem szerint e két, egymást részben átfedő kérdés csak abban az esetben releváns, ha az új piaci szereplőket megfelelően regisztrálták, és azok megtartották e jogállásukat. Ezért ebből a feltételezésből indulok ki mindkét kérdés megválaszolásakor.

53. A harmadik kérdéssel a kérdést előterjesztő bíróság azzal kapcsolatban is iránymutatást kér, hogy a 2988/95 rendelet 4. cikkének (3) bekezdése alapján milyen következményekkel jár a 2362/98 rendelet 21. cikke (2) bekezdésének megsértése.

54. Végül (ahogyan azt maga a Bizottság helyesen észrevételezi) az, hogy a Bizottság magánfélként jelent meg az olasz bíróságok előtt, nem zárja ki, hogy intézményként írásbeli észrevételeket terjesszen elő az Európai Unió Bírósága alapokmánya 23. cikkének második bekezdése alapján, amely biztosítja többek között a felek és a Bizottság ahhoz való jogát, hogy ténymegállapításokat vagy írásbeli észrevételeket terjesszenek elő akkor, ha előzetes döntéshozatalt kérnek a Bíróságtól. A Bizottság mindkét fórum előtti beavatkozásának összhangban kell állnia az EUSZ 17. cikk (1) bekezdése szerinti azon feladatával, hogy „előmozdítja az Unió általános érdekeit”, valamint „gondoskodik a Szerződéseknek, valamint az intézmények által a Szerződések alapján elfogadott intézkedéseknek az alkalmazásáról”.

Elfogadhatóság

55. A jelen ügyben beavatkozó olasz új piaci szereplők írásbeli észrevételeikben és a tárgyaláson hangsúlyozták, hogy azok a tények,¹⁸ amelyekre a kérdést előterjesztő bíróság a kérdéseit alapozta, nem felelnek meg az első fokon és a fellebbezési eljárásban a tényállásra vonatkozóan tett megállapításoknak. Következésképpen szerintük az előterjesztett kérdések nem elfogadhatók.

56. Nem a Bíróság feladata a jogvita alapjául szolgáló tényállás megállapítása és értékelése. Ez a feladat a nemzeti bíróságok kiváltsága,¹⁹ és az erre vonatkozó hatáskörük nemzeti jogi kérdés. Ezen túlmenően vélelmezni kell azt, hogy a nemzeti bíróság értelmezésre irányuló kérdései az általa megállapított jogszabálybeli és ténybeli háttér alapján relevánsak. A Bíróság csak akkor utasíthatja el az előzetes döntéshozatalt, ha a feltett kérdések nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincsenek az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a kérdésekre hasznos választ adhasson.²⁰

18 — Lásd különösen: fenti 46. pont.

19 — Lásd például: Accor-ítélet (C-310/09, EU:C:2011:581), 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; ProRail-ítélet (C-332/11, EU:C:2013:87), 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

20 — Lásd például: Kušionová-ítélet (C-34/13, EU:C:2014:2189), 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

57. A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések egyértelműen relevánsak a kérdést előterjesztő bíróság által ismertetett ténybeli háttér alapján. Következésképpen elfogadhatónak tekintem azokat.

Az új piaci szereplő jogállás megtartásának feltételei (első kérdés)

58. Úgy tűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak az olasz új piaci szereplők jogállásával kapcsolatos aggályai egyrészt az eredeti regisztráció mikéntjét, másrészt pedig a banánnak a regisztrációt követő importját, valamint az éves allokáció és a behozatali engedélyek megszerzését övező körülményekre vonatkoznak.

59. Nem tűnik vitatottnak az, hogy az olasz új piaci szereplők teljesítették a 2362/98 rendelet 7. cikkében szereplő feltételeket, amelyek – beleértve azt a követelményt, hogy függetlenül és saját számlájukra importörként kereskedelmi tevékenységet folytattak a friss (főszabály szerint a banántól eltérő) gyümölcs- és zöldségágazatában²¹ – lényegében a múltbeli vagy a regisztráció idején megvalósult behozatali tevékenységre vonatkoztak.

60. Amennyiben a Rico érintett volt az olasz új piaci szereplők regisztrációjában, nem gondolom, hogy az egyik piaci szereplőnek a valamely másik piaci szereplő regisztrációs kérelmének elkészítésében való részvétele önmagában ellentétes lenne a 7. cikk a) pontjával, vagy más módon tiltott lenne a 2362/98 rendelet alapján. Ez nem valósítja meg automatikusan a hivatkozott rendelet 13. cikkének (2) bekezdése szerinti szabálysértő magatartást sem. Úgy vélem, hogy akkor kell szabálysértőnek tekinteni a piaci szereplők tevékenységét és dokumentációját, ha annak célja vagy eredménye az volt, hogy eltitkolja az új piaci szereplő jogállásra vonatkozó döntés szempontjából releváns tényeket, és ha az eltitkolt tényeken alapuló értékelés nem eredményezte volna a hivatkozott jogállás megadását. Ezért a 13. cikk (2) bekezdése lényegében a piaci szereplő jóhiszeműségéről szól, valamint a regisztrációs eljárás során benyújtott bizonyítékok pontosságáról annak érdekében, hogy teljesüljenek a regisztrált jogállás megszerzésének lényeges feltételei. Amennyiben volt arra irányuló különös feltétel (amellyel a következőkben foglalkozom), hogy a regisztrált új piaci szereplőknek saját számlájukra kell behozni a banánt, úgy vélem, hogy akkor is meg lehetett tagadni a hivatkozott regisztrációt, ha megállapították, hogy a piaci szereplő kérte a regisztrációt, de nem felelt meg ennek a feltételnek. Úgy látom, hogy alkalmazandó lenne a 13. cikk (2) bekezdése, ha szándékosan titkolták el ezt aényt.

61. Az olasz új piaci szereplők – a Rico és a S. I. M. B. A. – közötti viszonyokkal kapcsolatos aggályok leginkább azon műveleti lánc tekintetében merülnek fel, amelyen keresztül a regisztrált olasz új piaci szereplők behozták a banánt: az olasz új piaci szereplők regisztrációját *követő* műveletekről van szó.

62. Megkövetelte-e a 2362/98 rendelet a regisztrált új piaci szereplőktől, hogy saját számlájukra folytassanak importörként kereskedelmi tevékenységet a banán tekintetében, ahogyan erre az új piaci szereplői jogállásuk felhatalmazta őket? Az első kérdés előfeltétele alapján úgy tűnik, igen.

63. A 2362/98 rendelet – az új piaci szereplő jogállás *megszerzéséről* szóló 7. cikkhez hasonlóan – egyáltalán nem tartalmazott olyan feltételeket meghatározó kifejezett rendelkezést, amelyeket teljesíteni kellett volna az új piaci szereplő jogállás *megtartása* érdekében. Előírta azonban a regisztráció megújítására és a hagyományos piaci szereplő jogállás megszerzésére vonatkozó követelményeket.

21 – A hagyományos piaci szereplők 3. cikk szerinti meghatározásához képest. Lásd továbbá: a 404/93 rendelet tizenharmadik preambulumbekzdése. Amennyiben valamely kérelmező korábban behozott banánt (anélkül azonban, hogy teljesítette volna a hagyományos piaci szereplő jogállással járó küszöbértéket), úgy a 7. cikk a) pontja eltérő rendelkezés hiányában teljes mértékben alkalmazandó volt a regisztrációt megelőző és annak időpontjában megvalósuló ilyen behozatalra, mivel a banán a KN 8. árucsoportjába tartozik.

64. A 8. cikk (4) bekezdése előírta, hogy az új piaci szereplő jogállás megújítása attól függ, hogy a regisztrált új piaci szereplők a folyó évre számukra allokált mennyiségnek legalább 50%-át ténylegesen behozták-e *saját számlájukra*. Véleményem szerint ez a követelmény nem jelentette azt, hogy más piaci szereplő számlájára a mennyiség legfeljebb 49,9%-át hozhatták be. Sokkal inkább olyan feltétel volt, amely előírta az éves allokáció minimális felhasználását annak biztosítása érdekében, hogy a megfelelően regisztrált új piaci szereplők ténylegesen részt vesznek a banánbehozatalra irányuló kereskedelemben, és ezzel versenyképesebbé teszik ezt a piacot.

65. Az, hogy valamely egyéni importőr esetleg nem importálja a behozatali engedélyben szereplő (és biztosítékkal biztosított) teljes mennyiséget, nem érintette szükségszerűen a hivatkozott új piaci szereplő jogállást. Elképzelhető, hogy egyszerűen úgy döntött, hogy viseli a pénzügyi következményeket, nevezetesen a biztosíték (egy részének) elvesztését.²² Vagy például lehet, hogy úgy döntött, hogy lemond az allokált mennyiségének egy részére vonatkozó jogai egy részéről vagy azok összességéről (20. cikk), vagy átruházza azokat új piaci szereplőkre (21. cikk). Átruházás esetén az engedélyesnek (saját számlájára) engedélyezték a behozatalt.

66. Ezen túlmenően a 21. cikk (2) bekezdése (függetlenül attól, hogy teljesítették-e, vagy sem a 8. cikk (4) bekezdésében szereplő minimum felhasználásra vonatkozó feltételt) megtiltotta az új piaci szereplőknek, hogy hagyományos piac szereplőkre ruházzák át jogaik bármely részét, mert ez ösztönözhetné a színlelt kereskedést, spekulációt vagy a szokásos kereskedés megzavarását,²³ és aláásná a rendelkezésre álló mennyiség egy részének új piaci szereplőknek való fenntartására vonatkozó célkitűzés egészét. A 21. cikk (2) bekezdése ezért azt tűnik alátámasztani, hogy az új piaci szereplőknek – amikor maguk éltek jogaikkal – mindig saját számlájukra kellett eljárniuk. Nem lett volna értelme megtiltani a jogok új piaci szereplők által hagyományos piaci szereplőkre való átruházását, ugyanakkor megengedni az összehasonlítható termékek múltbeli behozatala során az új piaci szereplő jogállás megszerzése érdekében függetlenül és saját számlájukra tevékenykedő új piaci szereplőknek azt, hogy valamely hagyományos piaci szereplő számlájára hozzanak be banánt. Ennek az lett volna az eredménye, hogy a hagyományos piaci szereplők arra használhatták volna a regisztrált új piaci szereplőket, hogy saját számlájukra és utasításaik szerint hozzanak be banánt, leginkább pusztán színleltté téve ezzel az új piaci szereplők importőrként végzett tevékenységét és teljes mértékben aláásva a 21. cikk (2) bekezdésében szereplő tilalmat. Éppen ez az a fajta eredmény, amelynek megelőzését a 2362/98 rendelet célozta.

67. A 2362/98 rendelet lényegében a hagyományos piaci szereplők és az új piaci szereplők között osztotta fel a vámkontingensek és hagyományos AKCS-banán rendelkezésre álló mennyiségeinek részeit,²⁴ és meghatározta annak szabályait, hogy ki regisztrálhat e részek megszerzése és kihasználása érdekében. A banánimport piacának ily módon való szabályozásával a 2362/98 rendelet célja annak a kockázatnak a csökkentése volt, hogy valamely hagyományos piaci szereplő ellenőrizze a piacot, vagy úgy alakítsa ki helyzetét, hogy korlátozza vagy kizárja a versenyt más piaci szereplőkkel, beleértve azokat is, akik korábban nem hoztak be AKCS-államból vagy harmadik országból származó banánt. Biztosította, hogy a banánipar – és különösen az importpiac – új piaci szereplőinek tisztességes lehetőséget kínáljanak azzal, hogy kifejezetten az ő részükre tartják fenn a vámkontingens egy részét. Ahogyan egyre több új piaci szereplő lépett be az importpiacra, és közülük néhányan végül hagyományos piaci szereplőkké váltak, a piac egyre versenyképesebbé válik. Ahogyan azt a 404/93 rendelet tizennegyedik preambulumbekkezdése kifejtette, a behozatali engedélyek kiadásának rendszere azt kívánta biztosítani, hogy ne bomoljanak fel a létező kereskedelmi kapcsolatok, miközben ugyanakkor lehetőség legyen a forgalmazási struktúrák fejlődésére.

22 — Lásd: a 2362/98 rendelet 20. cikke.

23 — Lásd: a 2362/98 rendelet (14) preambulumbekkezdése.

24 — Lásd például: a 2362/98 rendelet (6) és (7) preambulumbekkezdése.

68. A (többek között a 2362/98 rendeletet²⁵ hatályon kívül helyező és annak helyébe lépő) 896/2001 rendelettel²⁶ összefüggésben a Bíróság láthatóan elfogadta azt, hogy a behozatali engedélyek kiállítása tárgyában kialakult spekulatív és mesterséges gyakorlat elleni küzdelem kizárja a vámkontingensből részesülő hagyományos piaci szereplő azon lehetőségét, hogy nem hagyományos piaci szereplőként ugyanebből a kontingensből újból részesülhessen egy vele kapcsolatban álló másik piaci szereplő közvetítésével.²⁷ Az ilyen gyakorlat elleni küzdelemről megállapították, hogy az „lehetővé teheti a valódi nem hagyományos piaci szereplők piacra lépését, és gazdasági tevékenységeik teljes körű gyakorlását”.²⁸ Ugyanez az indokolás vonatkozott a hivatkozott rendelet elődjére is.

69. Ezen túlmenően, a 2362/98 rendelet értelmében a hagyományos piaci szereplőknek saját maguk részére egy adott referencia-időszak alatt későbbi értékesítés céljából ténylegesen importálniuk kellett minimális mennyiségű banánt.²⁹ Ezt a feltételt alkalmazni kellett a hagyományos piaci szereplővé vált új piaci szereplőkre is.³⁰

70. Következésképpen a 2362/98 rendelet értelmében a piaci szereplőknek az „új piaci szereplők” csoportjába való bekerülés és abban való benmaradás érdekében is saját számlájukra kellett eljárniuk.

71. Ha ez így volt, akkor – a 11. cikk értelmében – a tagállamok feladata volt az is, hogy biztosítsák az e feltételnek való megfelelést is. Itt jegyzem meg, hogy a 11. cikk (1) bekezdésének első mondatát kellőképpen tágran fogalmazták meg ahhoz, hogy magában foglalja az új piaci szereplő jogállásnak mind a megszerzésére, mind pedig a megtartására vonatkozó feltételeket.

72. Így amikor az új piaci szereplők végezték a behozatalt, saját érdekükben kellett eljárniuk, vállalva saját kereskedelmi kockázatukat. Attól eltekintve, hogy gazdasági szereplőknek kellett lenniük,³¹ behozatali tevékenységüknek – azaz az áruk uniós vámterületre való behozatalának³² – az ő szempontjukból nézve kereskedelmi jelentőséggel kellett rendelkeznie: saját független döntésük eredményének kellett lennie, amelynek előnyei és költségei náluk merülnek fel, nem pedig valamely más félnél. Ezt az értelmezést alátámasztja a (2362/98 rendelettel végrehajtott) 404/93 rendelet is, amely rögzíti azt az elvet, hogy azon piaci szereplők számára adják meg az engedélyeket, akik vállalják a banánforgalmazás *kereskedelmi kockázatát*.³³

73. Annak értékelése során, hogy valamely konkrét behozatali tevékenységet kereskedelmi kockázat nélkül, és teljes mértékben valamely harmadik fél (kereskedelmi) előnyére végeztek-e, úgy vélem, hogy a nemzeti bíróságnak legalább össze kell hasonlítania az értékesítési árakat (a jelen ügyben az olasz új piaci szereplők és a Rico által megfizetett és felszámított árakat), és különösen azt kell megvizsgálnia, hogy a különbség meghaladta-e az új piaci szereplőnél a banánbehozatal miatt felmerült teljes költséget (beleértve a vámot, a biztosítékot, a biztosítást és az igazgatási költségeket), lehetővé téve ezáltal valamilyen haszonkulcsot. A kereskedelmi nyereség nyilvánvaló hiánya mindazonáltal nem szükségszerűen elegendő ahhoz a következtetéshez, hogy az új piaci szereplő nem járhatott el saját

25 — Lásd: fenti 2. lábjegyzet.

26 — A módosított és helyesbített, a 404/93/EGK tanácsi rendeletnek a banán Közösségbe történő behozatalát szabályozó rendelkezések tekintetében történő alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2001. május 7-i 896/2001/EK bizottsági rendelet (HL 2001. L 126., 6. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 32. kötet, 150. o.).

27 — Di Lenardo és Dilexport ítélet (C-37/02 és C-38/02, EU:C:2004:443), 84. pont.

28 — Di Lenardo és Dilexport ítélet (EU:C:2004:443), 87. pont.

29 — A 2362/98 rendelet 3. cikke.

30 — A 2362/98 rendelet 10. cikke.

31 — Lásd: a 2362/98 rendelet 8. cikke (1) bekezdésének a) pontja. Lásd továbbá: a 2362/98 rendelet hagyományos piaci szereplők és új piaci szereplők regisztrációjára is alkalmazandó 12. cikkének (1) bekezdése, amely előírta, hogy „az adott kereskedelmi tevékenységeket szabályozó nemzeti jogszabályok szerint jogszerűen [jőjenek létre]”.

32 — Ennek az az eredménye, hogy az áruk „szabad forgalomban” vannak, ami azt jelenti, hogy i. „az adott tagállamban eleget tettek a behozatal alaki követelményeinek, és a fizetendő vámot vagy az azzal azonos hatású díjakat az adott tagállamban e termékekre beszedték”, és ii. „azt sem teljes egészében, sem részben nem térítették vissza” (lásd: EUMSZ 29. cikk). A Közösségi Vámkódex 79. cikkének második bekezdése értelmében „[e]z maga után vonja a kereskedelempolitikai intézkedések alkalmazását, az áru behozatalával kapcsolatban megállapított egyéb vámalakíságot elvégzését és a jogszabály alapján fizetendő vámok megállapítását”.

33 — Lásd: a 404/93 rendelet tizenötödik preambulumbekkezdése (kiemelés tőlem).

számlájára (a veszteséges behozatal az ellenkező bizonyításáig még mindig történhet az importőr saját számlájára). Ezért részletesebben kell vizsgálni az ügyletláncot. Kinél merült fel a behozatal költsége? Máshol keletkezett-e a nyereség, a behozatalban részt vevő valamely másik piaci szereplőnél, vagy kapcsolódó piaci szereplőknél?

74. Mindazonáltal, míg az új piaci szereplők forrásainak lehetővé kellett tenniük számukra a behozatalt, sem a 2362/98 rendelet 7. cikkének a) pontja, sem valamely más rendelkezése nem írta elő az új piaci szereplőknek a behozott banán tárolásához és szállításához szükséges, különös infrastruktúra fenntartását. A hivatkozott rendeletben semmi nem utalt arra, hogy a jogalkotó elő kívánta volna írni a banánbehozatal valamely meghatározott típusú forgalmazási láncát, vagy azt, hogy az új piaci szereplőknek szükségszerűen tárolnia (és érlelnie) kell a banánt a nagykereskedőnek vagy kiskereskedőnek való értékesítés előtt. Ellenkezőleg, a 404/93 rendelet tizenötödik preambulumbekkezdése annak szükségességére utalt, hogy a Bizottságot az az elv vezérelje, hogy „a forgalmazási lánc különböző pontjait elfoglaló személyek közötti normális kereskedelmi kapcsolat megzavarása elkerülhető legyen”. A 2362/98 rendelet nem tiltotta meg az importőrnek azt sem, hogy a behozatalkor azonnal eladja az árut a forgalmazási lánc valamely másik szereplőjének. A hivatkozott rendelet alkalmazásában az bírt jelentőséggel, hogy az új piaci szereplő szerepeljen az említett lánc (a behozatal) valamely meghatározott szakaszában.

75. Ezért nem képezte akadályát a 2362/98 rendelet 7. cikkének a) pontja szerinti regisztrációnak az, hogy a behozatalt és/vagy a regisztráció, az éves allokációk és behozatali engedélyek kérelmezését megelőzően valamely új piaci szereplő vállalta, hogy megveszi vagy értékesíti más piaci szereplők banánját, és használja más piaci szereplők szállításhoz, tároláshoz vagy érleléshez szükséges eszközeit. Ez az új piaci szereplő jogállás fenntartása tekintetében sem lehet akadály.

76. Az ilyen megállapodások ugyanis gyakran szükségszerűek voltak a banánpiac jellemzőinek ismeretében. Történelmi szempontból nézve kisszámú, vertikálisan egybefonódó multinacionális piaci szereplő uralta a piacot, akik gyakran az egész forgalmazási láncot ellenőrizték, beleértve az ültetvények tulajdonlását, a termelést (mint például a termesztést, csomagolást és minőségellenőrzést), a szállítást, a behozatalt, az érlelést, a tárolást és az értékesítést; és akiknek előnye származott a jelentős méretgazdaságosságból. Idővel a piac tagoltabbá válik; még akkor is új piaci szereplők jelennek meg a piacon a forgalmazási lánc különböző szakaszaiban, ha a belépés költséges és bonyolult lehet. Mivel a banán romlandó áru, gondosan meg kell tervezni ezeket a szakaszokat. Ezért feltételezve, hogy a piacra belépő piaci szereplő vertikálisan nem integrálódik úgy, hogy ellenőrizhesse a forgalmazási lánc valamennyi vagy legtöbb szakaszát, a piacra lépés valószínűleg a többi piaci szereplővel való (felfelé vagy lefelé történő) megállapodásoktól függ.³⁴

77. A banánpiac közös szervezését azon elképzelés szerint alakították ki, hogy mind a hagyományos piaci szereplők, mind az új piaci szereplők részt vesznek a banán-importkereskedelemben, mivel ez „serkenti az egészséges versenyt”.³⁵ Véleményem szerint nem állhatott fenn ilyen versenykapcsolat akkor, ha a piaci szereplők két csoportja nem szabadon határozta meg piaci magatartását, különösen a tényleges behozatalra vonatkozó döntések és tevékenységek tekintetében. Ezért amennyiben valamely hagyományos piaci szereplő döntő befolyással rendelkezett valamely másik piaci szereplő kereskedelmi politikája behozatalra vonatkozó szempontjainak eldöntése felett, és ez utóbbi valamennyi tekintetben végrehajtotta az előbbitől a banánbehozatal tekintetében (közvetlenül vagy közvetítő útján közvetetten) kapott utasításokat, úgy ez utóbbi piaci szereplőről nem mondható el, hogy saját számlájára járt el. Ez a valóságban nem bírt jelentőséggel: a hagyományos importőr eszközöként szolgált arra, hogy megerősítse piaci helyzetét, és tovább akadályozza a versenyt.

34 — Lásd például: FAO, „The Changing Role of Multinational Companies in the Global Banana Trade” (www.fao.org/docrep/019/i3746e/i3746e.pdf); és az UNCTAD adatai (www.unctad.info/en/Infocomm/Agricultural_Products/Banana).

35 — Lásd: a 2362/98 rendelet hatodik preambulumbekkezdése.

78. Akkor sem állhatott fenn ilyen versenykapcsolat, ha az új piaci szereplő formálisan független a hagyományos piaci szereplőtől, mégis (önként) beleegyezett egy olyan rendszerbe, amelyen keresztül saját behozatali engedélyeinek felhasználásával banánt importál az említett hagyományos piaci szereplő számlájára.

79. A regisztrációt követően az új piaci szereplő saját számlára való egyéni tevékenységének szükségességét hangsúlyozó értelmezés összhangban áll a 2362/98 rendelet (8) preambulumbekzdésében szereplő, arra irányuló célkitűzéssel is, hogy a jogosultsági feltételeket szigorítani kell az egyértelműen fiktív közvetítők regisztrációjának, valamint a mesterséges vagy spekulációs kérelmekre biztosított allokációk nyújtásának elkerülése érdekében. A jogalkotó már reagált a fennálló feltételekkel való nyilvánvaló visszaélésekre azzal, hogy szigorította és részletesebben meghatározta a jogosultsági feltételeket. Bár ezek a változtatások csökkenthették a visszaélések lehetőségét, egyetlen jogszabály sem garantálhatja a joggal való visszaélés nulla kockázatát.

80. Ezért arra a következtetésre jutottam, hogy úgy kell értelmezni a 2362/98 rendelet 7. cikkének a) pontját és 8. cikkének (4) bekezdését, hogy azok megkövetelik, hogy a piaci szereplők saját számlájukra járjanak el ahhoz, hogy őket „új piaci szereplőként” regisztrálják és hogy továbbra is annak minősüljenek. A „saját számlára történő eljárást” úgy kellett értelmezni, hogy az ilyen piaci szereplőknek saját érdekükben és saját kereskedelmi kockázatukat viselve kell eljárniuk.

A 2362/98 rendelet 21. cikkének (2) bekezdése és a joggal való visszaélés (a második és a harmadik kérdés)

81. A 2362/98 rendelet 21. cikkének (2) bekezdése megtiltotta a behozatali engedélyekből eredő jogoknak az új piaci szereplők által hagyományos piaci szereplőkre történő átruházását. Nem tiltotta meg az egyéb átruházásokat, amelyeket „a közösségi és AKCS-banánt forgalmazó piaci szereplők versenyképességéhez hozzájáruló és a tagállamok piacainak integrációját ösztönző eszközöknek” tekintettek.³⁶

82. A jelen ügyben az olasz új piaci szereplők nem ruháztak át behozatali engedélyeik szerinti jogokat a S. I. M. B. A.-ra, hanem maguk hozták be és bocsátották szabad forgalomba a banánt. Ezért első pillantásra úgy tűnik, hogy tiszteletben tartották a 21. cikk (2) bekezdését. Behozatala előtt és után azonban a banán több alkalommal tulajdonost váltott.

83. Egyetértek a Bizottsággal abban, hogy a 2362/98 rendelet 21. cikkének (2) bekezdése nem korlátozta sem a banán harmadik országokban való visszaértékesítését, sem annak behozatalát követő értékesítését, még ha ezen ügyletek előre egyeztetett megállapodáson alapultak is. A Bíróság által a SICES és társai ítéletben³⁷ a 341/2007 rendelet³⁸ 6. cikkének (4) bekezdésére tekintettel kialakított állásponthoz hasonlóan úgy vélem, hogy a 2362/98 rendelet 21. cikkének (2) bekezdése egyszerűen nem szabályozta a helyzetet, és ezért nem tiltotta meg azt.

84. Ha azonban megengedett lett volna az új piaci szereplő által hagyományos piaci szereplőre történő ilyen átruházás, akkor a hagyományos piaci szereplő nagyobb mennyiségű vámkedvezményes banánt hozhatott volna be saját számlájára.

³⁶ — Németország kontra Tanács ítélet (C-280/93, EU:C:1994:367), 86. pont.

³⁷ — SICES és társai ítélet (C-155/13, EU:C:2014:145). Lásd: alábbi 89. pont.

³⁸ — A harmadik országokból behozott fokhagymára és más mezőgazdasági termékekre vonatkozóan vámkontingensek megnyitására és kezeléséről, valamint származási bizonyítványok rendszerének bevezetéséről szóló, 2007. március 29-i 341/2007/EK bizottsági rendelet (HL 2007. L 90., 12. o.). A 341/2007 rendelet 6. cikkének (4) bekezdése előírja, hogy „[...] az »A engedélyekből« fakadó jogok nem ruházhatók át”. Az „A engedélyek” tekintetében lásd: lenti 41. lábjegyzet.

85. Ezért ha a 2362/98 rendelet értelmében egyébként megengedhető ügyletek sorozatának az volt a hatása és a célja, hogy a hagyományos piaci szereplőt ugyanolyan helyzetbe hozza, mintha kihasználta volna a tiltott engedélyátruházás előnyeit, akkor az – a joggal való visszaélés miatt – ugyanúgy a 2362/98 rendelet 21. cikke (2) bekezdése megsértésének minősül.

86. Annak érdekében, hogy a hagyományos piaci szereplőt ugyanolyan helyzetbe hozza, az új piaci szereplőnek szükségszerűen be kellett hoznia a banánt, és ezt követően közvetítőn keresztül vagy anélkül visszaértékesítenie a hagyományos piaci szereplőnek. Ahhoz, hogy a hagyományos piaci szereplő élhessen a kedvezményes vámtarifával, egy bizonyos ponton valamelyik piaci szereplőnek nem saját számlájára, hanem a hagyományos piaci szereplő számlájára kellett eljárnia.

87. Ha az így eljáró piaci szereplő a banánt behozó új piaci szereplő, akkor ez a piaci szereplő nem teljesítette az új piaci szereplő jogállás megtartásának feltételét. A hagyományos piaci szereplő mindazonáltal (jogalap nélkül) használhatta ki a kedvezményes vámtarifát az ügyletláncban szereplő valamely másik piaci szereplő tevékenységének köszönhetően. Ezért az, hogy valamely új piaci szereplő saját számlájára hozott be banánt, nem teszi szükségtelemmé annak vizsgálatát, hogy történt-e joggal való visszaélés a lánc valamely másik szakaszában.

88. Ezt a vizsgálatot szükség esetén az illetékes nemzeti bíróság végzi el.³⁹ A – kérelem jelen ügyben való benyújtását követően meghozott – SICES és társai ítéletben a Bíróság már tisztázta, hogy ezt hogyan kell elvégezni.

89. A SICES és társai ítélet tárgyát hasonló tényállás képezte összehasonlítható kontextusban. Ezen ítéletben a 341/2007 rendeletről⁴⁰ volt szó, amely a fokhagyma-behozatal tekintetében kedvezményes hozzáférést és vámkontingenseket állapít meg; behozatali engedélyt⁴¹ ír elő a fokhagyma származásához kapcsolódó csalás megelőzése érdekében; és különbséget tesz a hagyományos és az új importőrök között. A verseny biztosítása, valamint a behozatali engedélyek elosztása terén jelentkező spekuláció vagy visszaélés megakadályozása érdekében a 341/2007 rendelet megtiltja a behozatali engedélyek átruházását, és szankcionálja a többszörös kérelem benyújtását.⁴² A kivetett meghatározott vám veszteségessé tette a vámkontingensen kívüli behozatalt.

90. Úgy tűnt, hogy számos új importőr megkerülte ezt a tilalmat a kedvezményes hozzáférés és vámkontingensek rendszerét használva: két cég közül az egyik – behozatali engedélyeit használva – fokhagymát vett egy kínai eladótól; valamelyikük eladta a fokhagymát olyan új piaci szereplőknek, akik ezt követően behozták és újraértékesítették a fokhagymát a hagyományos importőröként és nagykereskedőként is eljáró két cég valamelyikének, akik a behozatalt megelőzően már vállalták a fokhagyma megvásárlását, amint azt szabad forgalomba bocsátják.

91. Azt követően, hogy megerősítette a joggal való visszaélés fennállásának megállapításához szükséges objektív és szubjektív elemek együttes fennállását, valamint a nemzeti bíróság mindkét elem vizsgálatában betöltött szerepét elváró állandó ítélkezési gyakorlatát,⁴³ a Bíróság megvizsgálta, hogy az ilyen ügyletek sorozata ellentétes-e a 341/2007 rendelet 6. cikkének (4) bekezdésével.⁴⁴

39 — SICES és társai ítélet (EU:C:2014:145), 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat. Lásd továbbá: a Vonk Dairy Products ügyre vonatkozó indítványom (C-279/05, EU:C:2006:373), 61. és 64. pont.

40 — Lásd különösen: a hivatkozott rendelet 4. cikkének (2) és (3) bekezdése.

41 — Az „A»A« engedélyek” az Argentínából, Kínából és más harmadik országokból származó hagyományos és új fokhagymaimportőrök tekintetében felsorolt különböző kontingenseknek megfelelően szabad forgalomba bocsátott fokhagymára vonatkozó behozatali engedélyek. Lásd: a 341/2007 rendelet 5. cikkének (2) bekezdése.

42 — Lásd: a 341/2007 rendelet (14) preambulumbekkezdése.

43 — SICES és társai ítélet (EU:C:2014:145), 31–34. pont.

44 — SICES és társai ítélet (EU:C:2014:145), 28. pont.

92. Az objektív elem tekintetében a Bíróság megállapította, hogy a verseny tényleges importőrök közötti fenntartása azt jelenti, hogy egyetlen importőr sem tudja ellenőrzése alá vonni a piacot. Ezt a célt azért nem valósították meg, mert a szóban forgóhoz hasonló ügyletekkel „az Unión belüli vásárló, aki egyben hagyományos importőr is, az ilyen ügyletek útján nem szerez jogosultságot arra, hogy a [...] referenciamennyiségét olyan alapból számolják ki, amely magában foglalja a vámkezelést követően, importőröktől vásárolt áru mennyiségét is”. A Bíróság ezen túlmenően megállapította, hogy az ehhez hasonló ügyletek a (kedvezményes vámtarifával importálható fokhagymára vonatkozó jogosultságát kimerítő) vásárló számára „lehetővé tehetik, hogy kedvezményes tarifával importált fokhagymát vásároljon, és a piacon fennálló befolyását a számára kiosztott vámkontingens keretein túl kiterjessze”.⁴⁵

93. A szubjektív elem tekintetében a Bíróság megállapította, hogy azt kellett bizonyítani, hogy „az importőrök szándéka arra irányuljon, hogy az említett vásárlóra ilyen előnyt ruházzanak, és hogy az ügyleteknek ezen importőrök szempontjából ne legyen semmilyen gazdasági és kereskedelmi igazolása”. Ugyanakkor figyelembe kellett venni azt, hogy „az importőrök kötelesek a számukra kiállított »A« engedélyek használatára, és e kötelezettség megszegése szankciót von maga után, és ezért az importőröknek valós érdekük fűződik a behozatalhoz”. Még „ha nem tekinthető úgy *a priori*, hogy az ügyletek ezen utóbbi importőrök szempontjából nem rendelkeznek gazdasági és kereskedelmi igazolással”, a Bíróság úgy vélte, hogy „[n]em zárható ki azonban, hogy bizonyos körülmények között az olyan ügyleteket, mint amelyek az alapügy tárgyát képezik, mesterségesen tervezték meg, elsődlegesen a kedvezményes tarifában való részesülés céljából”. Az ilyen mesterséges jelleg megállapítását lehetővé tévő tényezők között szerepel például az a körülmény, hogy az engedély jogosultja semmilyen kereskedelmi kockázatot nem vállalt, mivel a kockázatot valójában fedezi a vásárlója, aki szintén hagyományos importőr, és az a körülmény, hogy az importőrök haszonkulcsa jelentéktelen, vagy az importőrök által az Unión belüli vásárló részére történő eladás a piaci árnál alacsonyabb áron történik.⁴⁶

94. Az ítélet 40. pontjában a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az ilyen ügyletek joggal való visszaélésnek⁴⁷ minősülnek, ha azokat mesterségesen, elsődlegesen a kedvezményes tarifában való részesülés céljából hozták létre, és a visszaélésszerű magatartás fennállásának vizsgálata a nemzeti bíróságtól megköveteli, hogy az adott ügy valamennyi tényét és körülményét figyelembe vegye, beleértve a szóban forgó behozatalt megelőző és követő kereskedelmi ügyleteket is.

95. Véleményem szerint ugyanezt a következtetést kell alkalmazni annak megfontolása során, hogy történt-e a joggal való visszaélés olyan körülmények között, amikor a piaci szereplők úgy jártak el, hogy valamely hagyományos piaci szereplőt ugyanolyan helyzetbe hoztak, mintha kizárólag abból a célból ruházták volna rá át a megfelelően regisztrált új piaci szereplők behozatali engedélyeit, hogy csalárd módon részesüljenek az uniós jog által biztosított előnyökből.⁴⁸

96. A kiindulópontnak a jelen ügyben annak kell lennie, hogy az új piaci szereplőket megfelelően regisztrálták, és hogy teljesítették az e jogállás megtartásához szükséges feltételeket. Ha valamelyik piaci szereplő nem teljesítette ezeket a feltételeket, akkor nem minősült új piaci szereplőnek, és ezért nem hozhatott be banánt az ilyen típusú piaci szereplők számára fenntartott vámkontingens részeként.

45 — SICES és társai ítélet (EU:C:2014:145), 35. és 36. pont.

46 — SICES és társai ítélet (EU:C:2014:145), 37–39. pont.

47 — Úgy tűnik, hogy némi bizonytalanság övezi, hogy a Bíróság által (az ítélet angol nyelvi változatában) az „abuse of rightsra” (joggal való visszaélés) való hivatkozás valójában olyan helyzetre vonatkozik-e, amelyet pontosabban „abuse of law-ként” (a joggal való visszaélés) lehet jellemezni – feltéve hogy ez érvényes különbségtétel az uniós jog értelmében. Lásd például: *Saydė, A., Abuse of EU Law and Regulation of the Internal Market (Oxford: Hart, 2014), 16–43. o.*

48 — Vesd össze: SICES és társai ítélet (EU:C:2014:145), 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

Nem lenne többé megfelelően igazolható a hivatkozott piaci szereplő korábbi új piaci szereplő jogállás alapján megszerzett behozatali engedélyeinek megtartása: nem volt szükség olyan behozatali jogosultság rögzítésére, amely már nem állt fenn.⁴⁹ Ennek eredményeként az ilyen behozatali engedélyek érvénytelenné váltak, a piaci szereplő pedig nem tudott újakat szerezni.

97. Amennyiben teljesültek az új piaci szereplő jogállás fenntartásához szükséges feltételek, ez azt jelentette, hogy a piaci szereplők saját számlájukra hoztak be banánt. Míg azonban e feltételek jelentősen csökkentették a visszaélés lehetőségét, nem zárták ki annak kockázatát, hogy valamely új piaci szereplő olyan ügyletsorozatba bonyolódhat, amely aláássa a 2362/98 rendelet célkitűzéseit, köztük a 21. cikk (2) bekezdése szerinti tilalom alapjául szolgálókat.

98. Ami a joggal való visszaélés objektív elemét illeti, úgy tűnik számomra, hogy az e feltételt alátámasztó indokok nagymértékben átfedésben vannak a 2362/98 rendelet célkitűzéseivel.⁵⁰

99. Ezért az alapügyben szóban forgóhoz hasonló ügyletsorozat csökkentheti a versenyt, és korlátozhatja az új piaci szereplők tényleges piacra lépését vagy piacra lépésük bármiféle gyakorlati hatását. A (kérdést előterjesztő bíróság által bemutatott) rendszer lényegében lehetővé tette a hagyományos piaci szereplőknek vámkontingens-részesedésük növelését és nagyobb mennyiségű vámkedvezményes banán behozatalát. Ez végeredményben bomlasztotta a vámkontingens kezelését, mivel alkalmas volt a kereskedelmi minták torzítására, és megnehezíthette annak felismerését, hogy ténylegesen ki felelős a vámkontingens szerinti banán behozataláért.

100. Ami a joggal való visszaélés szubjektív elemét illeti: az volt-e a piaci szereplők szándéka, hogy jogtalan előnyben részesüljenek az uniós jog – előnyszerzés feltételeinek színlelt megvalósításával történő – alkalmazásának eredményeként?⁵¹

101. Előfordulhat, hogy a tényállás egyes elemei önmagukban véve nem szükségszerűen elegendők annak megállapításához, hogy jogtalan előny megszerzése volt-e az ügylet alapvető célja.⁵² Nem valósít meg visszaélést az, ha pusztán kihasználják az uniós jog által megengedett ügyletekből eredő gazdasági előnyöket. Együttesen vizsgálva azonban e tényállási elemek azt is mutathatják, hogy egy vagy több piaci szereplő jogtalan előnyt kívánt biztosítani a hagyományos piaci szereplőnek azáltal, hogy olyan behozatali tevékenységben vett részt, amelynek nem volt gazdasági vagy kereskedelmi indoka a tényleges behozatalt elvégző új piaci szereplők részéről és/vagy a behozatal előtti vagy utáni ügyletekben részt vevő más piaci szereplők részéről.

102. Lényegében az illetékes nemzeti bíróságnak meg kell vizsgálnia a különböző felek közötti ügyletek és viszonyok kialakítását, célját és szerkezetét annak megállapításához, hogy az alacsonyabb vámfizetés előnyének hiányában elmaradt volna-e a teljes ügyletsorozat.

103. A jelen ügyben ezért az illetékes nemzeti bíróság feladata megvizsgálni, hogy melyik piaci szereplő viselte a behozatal költségeit, és melyik részesült előnyben a behozatalból és a többi ügyletből. Ez magában foglalja a hagyományos piaci szereplő (S. I. M. B. A.) és a közvetítő új piaci szereplő (Rico) közötti, valamint az utóbbi és a behozatalt végző olasz új piaci szereplők közötti megállapodás és ügyletek jellemzőinek vizsgálatát annak meghatározása érdekében, hogy a piaci szereplőknek (vagy némelyiküknek) az volt-e a szándéka, hogy lehetővé tegyék a S. I. M. B. A. számára az olasz új piaci szereplők által megszerzett behozatali engedélyekből eredő jogok tiltott átruházásából származó előnyök kihasználását a Rico kezdeményezésére és a Rico és a S. I. M. B. A. közötti megállapodásnak megfelelően. Ezért fontos megvizsgálni, hogy az ügyletek eredményeként a S. I. M. B. A. olyan áron növelte-e vámkontingens-részesedését, amely megfelelt az olasz új piaci szereplők behozatali

49 — A behozatali engedélyek célja tekintetében lásd: fenti 30. pont.

50 — Lásd: fenti 66–68. és 77–79. pont.

51 — Lásd például: Emsland-Stärke-ítélet (C-110/99, EU:C:2000:695), 59. pont

52 — SICES és társai ítélet (EU:C:2014:145), 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

engedélyeinek felhasználásából eredőnek (amely az átruházás díja lett volna). Ugyanakkor össze kell hasonlítani a piaci árakkal és a behozatal költségeivel azokat az árakat, amelyekért az olasz új piaci szereplők megvették és eladták a banánt. Ily módon, az egyes ügyletekkel összefüggésben kifizetett ár segít megmutatni, hogy fennállt-e vagy sem a joggal való visszaélés szubjektív eleme.

104. A nemzeti bíróságnak meg kell továbbá állapítania, hogy az ugyancsak új piaci szereplő és behozatali engedélyekkel rendelkező Rico felhasználásának az volt-e a célja, hogy elkerüljenek minden közvetlen kapcsolatot a S. I. M. B. A. és az olasz új piaci szereplők között, mivel az új piaci szereplők banánbehozatala vélhetően gyanúsabbnak tűnhetett volna a 21. cikk (2) bekezdése értelmében, ha a banánt közvetlenül valamely hagyományos piaci szereplőtől vették volna, mint az, ha valamely más új piaci szereplőtől, mivel az új piaci szereplők között nem volt tilos az engedélyek átruházása.

105. Véleményem szerint nem lehet döntő a szubjektív elem megállapítása során az, hogy az olasz új piaci szereplők nem rendelkeztek a banán tárolásához és szállításához szükséges infrastruktúrával, és az, hogy a behozatal előtt a piaci szereplők között megállapodások léteztek.⁵³ E tények legfeljebb erősíthetik az egyéb tényekre alapozott szubjektív elemre vonatkozó következtetést.

106. Ugyanez az érvelés alkalmazandó akkor, ha a szóban forgóhoz hasonló ügyletek sorában részt vevő hagyományos piaci szereplő kimerítette a vámkontingens keretében való behozatalra vonatkozó engedélyeit, és maga már nem élhetett kedvezményes vámtarifával (ahogyan a SICES és társai ügyben). Míg ez utalhat arra, hogy a hagyományos piaci szereplőnek érdekében állhat a kedvezményes vámtarifával behozott banán más eszközökkel való megszerzése, ez nem döntő. Akkor is fennállhat a joggal való visszaélés, ha a hagyományos importőr nem merítette ki ezeket a behozatali engedélyeket, de az új piaci szereplők kedvezményesebb vámtarifa mellett hoztak be banánt. Előfordulhat például, hogy a szállítás késedelme vagy a kereslet váratlan csökkenése miatt nem használnak egy adott behozatali engedélyt. Lehet, hogy ezek a tényezők nem láthatóak előre abban az időpontban, amikor kialakítják és végrehajtják a visszaélésszerű rendszert.

107. Ezért arra a következtetésre jutottam, hogy a jelen ügyben is alkalmazni kell a SICES és társai ítéletben megállapított iránymutatásokat.

A 2988/95 rendelet 4. cikkének (3) bekezdése (harmadik kérdés)

108. A 2988/95 rendeletet csak arra a magatartásra kell alkalmazni, amely kárt okoz (vagy kárt okozhat) az Európai Unió költségvetésének, beleértve a bevételkiesést.⁵⁴

109. A 2988/95 rendelet 4. cikke lényegében a szabálytalanságok felmerülése esetén alkalmazandó közigazgatási intézkedések formáit határozza meg. Emellett mindazonáltal kifejezetten előírja az előny biztosításának megtagadását vagy annak elvonását olyan cselekményekre tekintettel, amelyek célja lényegében az alkalmazandó uniós jog célkitűzéseivel ellentétes előnyszerzés (az objektív elem a Bíróságnak a joggal való visszaéléshez kapcsolódó ítélkezési gyakorlatában) által, hogy mesterséges módon teremti meg az előny megszerzéséhez szükséges feltételeket (a szubjektív elem a hivatkozott ítélkezési gyakorlatban). Ez a 4. cikk (3) bekezdésében szereplő különös szabály már létezett akkor, amikor a Bíróság meghatározta a joggal való visszaélés vizsgálata során alkalmazandó teszt objektív és szubjektív elemeit.

110. Amennyiben megállapítható, hogy a joggal való visszaélés miatt megsértették a 2362/98 rendelet 21. cikkének (2) bekezdését, úgy vélem, hogy az ilyen, a joggal való visszaélést megvalósító cselekmények megfelelnek a 2988/95 rendelet 4. cikkének (3) bekezdésében szereplő magatartásnak. A meghatározások mindazonáltal nem teljes mértékben fedik egymást. A 4. cikk (3) bekezdése pontosabb

53 — Lásd: fenti 74–76. pont.

54 — A 2988/95 rendelet 1. cikkének (2) bekezdése.

annyiban, amennyiben olyan cselekményekre vonatkozik, amelyek kárt okoznak vagy kárt okozhatnak az Európai Unió általános költségvetésének, vagy az általa kezelt költségvetéseknek. Ahhoz, hogy valamely cselekmény a 2988/95 rendelet hatálya alá tartozzon, kárt kell okoznia az Európai Unió pénzügyi érdekeiben.⁵⁵ Nem biztos, hogy mindig ez a helyzet az uniós joggal való visszaélés valamennyi formája esetében.

111. Véleményem szerint az ilyen cselekmények a hivatkozott rendelet 1. cikkének (2) bekezdése szerinti, különös fajtájú szabálytalanságok. Ezért – eltérő megállapítás hiányában – a 2988/95 rendelet szerinti szabálytalanságra való hivatkozásokat úgy kell értelmezni, hogy azok magukban foglalják a 4. cikk (3) bekezdése szerinti cselekményeket.⁵⁶

112. A 2988/95 rendelet különbséget tesz a közigazgatási szankciók és a közigazgatási intézkedések között. Míg a 4. cikk a II. cím („Közigazgatási intézkedések és szankciók”) része, addig a 4. cikk (4) bekezdése kifejezetten kimondja, hogy a hivatkozott cikkben előírt intézkedések *nem* szankciók. A szabálytalanságot elkövető személy tekintetében a 4. cikk (3) bekezdése szerinti következmény az uniós költségvetésnek kárt okozó előny megszerzésének megghiúsulása, vagy – amennyiben már megszerezték – annak elvonása. Ilyen körülmények között az előny visszafizetésének kötelezettsége nem szankció. Pusztán abból a tényből következik, hogy a megszerzett előny jogalap nélküli kifizetés volt, mert mesterségesen hozták létre az uniós szabályozásból származó előny megszerzéséhez szükséges feltételeket.⁵⁷ Az export-visszatérítésekkel összefüggésben a Bíróság megállapította, hogy az az importőr, amely mesterségesen került olyan helyzetbe, amely lehetővé teszi számára, hogy export-visszatérítésben részesüljön, köteles az érintett termékek után – adott esetben a nemzeti jogban szabályozott közigazgatási, polgári jogi vagy büntetőjogi szankciók sérelme nélkül – vámot fizetni.⁵⁸ Ugyanezt az álláspontot képviselte más összefüggésben is.⁵⁹ Véleményem szerint ezek az intézkedések lényegében olyan különös pénzügyi visszatérítések szólnak, amelyeket be kellett volna fizetni az uniós költségvetésbe, de ezt nem tették meg; vagy olyanokról, amelyeket tévesen fizettek ki az említett költségvetésből. A 4. cikk (3) bekezdése az abban meghatározott szabálytalanság különös formájának esetén alkalmazandó különös intézkedéseket határozza meg.

113. A szabálytalanság fennállása attól függ, hogy megsértették-e az uniós jognak a 2988/95 rendeletről eltérő valamely rendelkezését, és attól, hogy annak hatása kárt okoz-e az uniós költségvetésben. A Bíróság bizonyos fajta párhuzamot hozott létre annak megállapításával, hogy a 4. cikk szerinti szabálytalanság helyrehozatalára irányuló közigazgatási intézkedéseknek más (ágazati) jogszabályban is rendelkezniük kell jogalappal, és nem alapulhatnak kizárólag a 2988/95 rendeleten.⁶⁰ Úgy tűnik, hogy a Bíróság ehhez a *közigazgatási szankciókkal* foglalkozó 2. cikk (2) bekezdését alkalmazta a 4. cikk szerinti *közigazgatási intézkedésekre*. Ezenfelül, arra az esetre, ha az uniós jogalkotó nem fogadott el ilyen szabályokat, a Bíróság megállapította, hogy a tagállamok jogosultak e területen és az említett

55 — A konkrét, számszerűsíthető pénzügyi kihatással nem járó szabálytalanságok mindamellett komolyan érinthetik az Unió pénzügyi érdekeit; lásd például: *Chambre de commerce et d'industrie de l'Indre* ítélet (C-465/10, EU:C:2011:867), 47. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

56 — A 2988/95 rendelet alapjául szolgáló eredeti javaslat a rendelet hatályának meghatározásakor ugyanis különbséget tett a csalás, a visszaélés és valamennyi egyéb, olyan kötelezettség teljesítésének elmulasztása között, amelyet a közösségi bevételek vagy a segély, támogatás vagy egyéb előny biztosítását szabályozó rendelkezések meghatároznak. Ezeket együtt nevezték „szabálytalanságoknak”. A hivatkozott javaslatban a 3. cikk (1) bekezdése úgy határozta meg a joggal való visszaélést, hogy az „az a cselekmény, amelynek célja jogosulatlan előny megszerzése olyan nem létező vagy mesterséges műveletekkel, amelyeket olyan helyzet létrehozatalára alakítanak ki, amely formálisan összhangban áll a joggal, de amely nem rendelkezik tényleges gazdasági céllal, és ellentétes a közösségi jog anyagi eszközeinek céljával”. Lásd: a Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló EK, Euratom tanácsi rendeletre irányuló javaslat, COM(94) 214 végleges.

57 — *Christodoulou és társai* ítélet (C-116/12, EU:C:2013:825), 67. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat. A Bíróság eredetileg olyan ügyben jutott erre az álláspontra, amelyre *ratione temporis* nem volt alkalmazandó a 2988/95 rendelet: *Emsland-Stärke*-ítélet (EU:C:2000:695), 56. pont.

58 — Lásd: *Christodoulou és társai* ítélet (EU:C:2013:825), 68. pont.

59 — Lásd például: *Pometon*-ítélet, C-158/08 (EU:C:2009:349), 29. pont (a dömping és az aktív feldolgozási eljárás tekintetében).

60 — Lásd: 2014. december 18-i *Somvao*-ítélet (C-599/13, EU:C:2014:2462), 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

gazdasági szereplőkkel szemben rendelkezéseket hatályban tartani, vagy ilyen rendelkezéseket elfogadni, amennyiben ez szükségesnek bizonyul a csalás elleni küzdelem végett, és amennyiben e rendelkezések tiszteletben tartják az uniós jog általános elveit, a 2988/95 rendelet által meghatározott általános szabályokat, és az Unió más, egyéb gazdasági szereplőket érintő ágazati szabályozását.⁶¹

114. Ugyanakkor úgy tűnik, hogy amennyiben megállapították a visszaélésszerű magatartás fennállását, a Bíróság általánosságban (és olyan esetekben is, amelyekben a 2988/95 rendelet 4. cikkének (3) bekezdésére támaszkodott) elfogadta azt, hogy vissza kell állítani azt a helyzetet, amely a visszaélésszerűen végzett ügyletek hiányában fennállt volna.⁶²

115. Nem teljesen egyértelmű számomra, hogy a Bíróságnak a *közigazgatási intézkedések* külön jogalapjának szükségességére (amennyiben ez a helyes értelmezés⁶³) vonatkozó ítélkezési gyakorlatát hogyan kell összehangolni a 2988/95 rendelet 4. cikke (4) bekezdésének meglétével és a 2. cikk (2) bekezdésének szövegével, amely ezt az előzetes feltételt szabja a *közigazgatási szankciók* esetében, és ezzel tükrözi a *nulla poena sine lege* általános elvét. Azt gondoltam, hogy a büntetés kiszabása nem ugyanaz, mint a visszaélésszerűen vagy egyéb jogellenes módon megszerzett előny visszavétele, és ezért nem kell pontosan ugyanolyan feltételekkel körülhatárolni azt. Itt mindazonáltal nem tűnik szükségesnek e kérdés további kifejtése.

116. Mindenesetre a szóban forgóhoz hasonló körülmények között, amikor megállapítást nyert, hogy a joggal való visszaélés miatt megsértették a 2362/98 rendelet 21. cikkének (2) bekezdését, úgy vélem, hogy abban az esetben szerez a hagyományos piaci szereplő az uniós költségvetésnek a 2988/95 rendelet értelmében kárt okozó, jogalap nélküli előnyt, ha a banánbehozatal tekintetében alkalmazott kedvezményes vámtarifán alapuló vámtételek alacsonyabbak voltak annál a vámtételnél, amelyet az említett piaci szereplőnek fizetnie kellett volna abban az esetben, ha maga hozza be a szóban forgó banánt. Ha vámtartozás áll fenn az elszámolást követően, akkor a be nem szedett vámot a Közösségi Vámkódex (és adott esetben a nemzeti jogban megtalálható egyéb jogalapok) alapján lehet beszedni. Ezt a 2988/95 rendelet általános szabályaival összhangban kell elvégezni.

Végekötvetkeztetések

117. A fenti megfontolások összességére tekintettel úgy vélem, hogy a Bíróságnak a következőképpen kell megválaszolnia a Corte Suprema di Cassazione (Olaszország) előzetes döntéshozatal iránti kérelmét:

- a 404/93/EGK tanácsi rendelet alkalmazásának a banán Közösségbe történő behozatalára vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1998. október 28-i 2362/98/EK bizottsági rendelet 7. cikkének a) pontját és 8. cikkének (4) bekezdését akként kell értelmezni, hogy azok megkövetelik, hogy a piaci szereplők saját számlájukra járjanak el ahhoz, hogy őket „új piaci szereplőként” regisztrálják és hogy továbbra is annak minősüljenek. A „saját számlára történő eljárást” úgy kellett értelmezni, hogy az ilyen piaci szereplőknek saját érdekükben és saját kereskedelmi kockázatukat viselve kell eljárniuk.

61 — Lásd: SGS Belgium és társai ítélet (C-367/09, EU:C:2010:648), 40. pont. Ezt a következtetést arra a megfontolásra alapozták, hogy az EUMSZ 325. cikk (2) bekezdése értelmében „[a] tagállamok az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás leküzdésére megteszik ugyanazokat az intézkedéseket, mint amelyeket a saját pénzügyi érdekeiket sértő csalás leküzdésére tesznek”.

62 — Lásd például: Halifax és társai ítélet (C-255/02, EU:C:2006:121), 98. pont (nem a 2988/95 rendeleten alapul), és Pometon-ítélet (EU:C:2009:349), 27–30. pont (amely a visszaélés következményei tekintetében a 2988/95 rendelet 4. cikkének (3) bekezdésén alapul, de nem említi a szóban forgó közigazgatási intézkedések külön jogalapjának szükségességét).

63 — Az ítélkezési gyakorlat másik értelmezése az lehet, hogy amennyiben a konkrét ügyre alkalmazandó jogban létezik kifejezett visszatérítési jogalap, úgy a különösebb jogalapot kell alkalmazni a 2988/95 rendelet 4. cikke szerinti általános rendelkezés helyett. Nem szükségszerűen létezik azonban ilyen külön jogalap. Úgy látom, hogy (az ötödik preambulumbekzdés ellenére) önmagában az sem magától értetődő, hogy ilyen külön jogalap szükséges az egyébként a 2988/95 rendelet hatálya alá tartozó körülmények között felmerülő, jogalap nélküli előny visszatéríttetése esetében.

- A 2362/98 rendelet 21. cikkének (2) bekezdése főszabály szerint nem tiltja meg sem a banán harmadik országokban való értékesítését, sem annak behozatalt követő visszaértékesítését, még ha ezen ügyletek megfelelően regisztrált hagyományos piaci szereplők és új piaci szereplők között létrejött, előre egyeztetett megállapodáson alapultak is. Az ilyen ügyletek azonban a joggal való visszaélésnek minősülnek, ha azokat mesterségesen, elsődlegesen a kedvezményes tarifában való részesülés céljából hozták létre. A visszaélésszerű magatartás vizsgálatának folyamata a nemzeti bíróságtól megköveteli, hogy az adott ügy valamennyi tényét és körülményét figyelembe vegye, beleértve a szóban forgó behozatalt megelőző és követő kereskedelmi ügyleteket is. Az illetékes nemzeti bíróságnak különösen meg kell vizsgálnia a különböző felek közötti ügyletek és viszonyok kialakítását és szerkezetét annak megállapításához, hogy az alacsonyabb vámfizetés előnyének hiányában elmaradt volna-e a teljes ügyletsorozat.
- Amennyiben megállapítható, hogy a joggal való visszaélés miatt megsértették a 2362/98 rendelet 21. cikkének (2) bekezdését, úgy a visszaélést megvalósító ilyen cselekmények megfelelnek az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló, 1995. december 18-i 2988/95/EK, Euratom tanácsi rendelet 4. cikkének (3) bekezdésében szereplő magatartásnak. Ha a szóban forgóhoz hasonló körülmények között megállapítható, hogy a joggal éltek vissza, akkor abban az esetben szerez a hagyományos piaci szereplő az uniós költségvetésnek a 2988/95 rendelet értelmében kárt okozó, jogalap nélküli előnyt, ha a banánbehozatal tekintetében alkalmazott kedvezményes vámtarifán alapuló vámtételek alacsonyabbak voltak annál a vámtételnél, amelyet az említett piaci szereplőnek fizetnie kellett volna abban az esetben, ha maga hozza be a szóban forgó banánt. Ha vámtartozás áll fenn az elszámolást követően, akkor a be nem szedett vámot a Közösségi Vámkódex (és adott esetben a nemzeti jogban megtalálható egyéb jogalapok) alapján lehet beszedni. Ezt a 2988/95 rendelet általános szabályaival összhangban kell elvégezni.